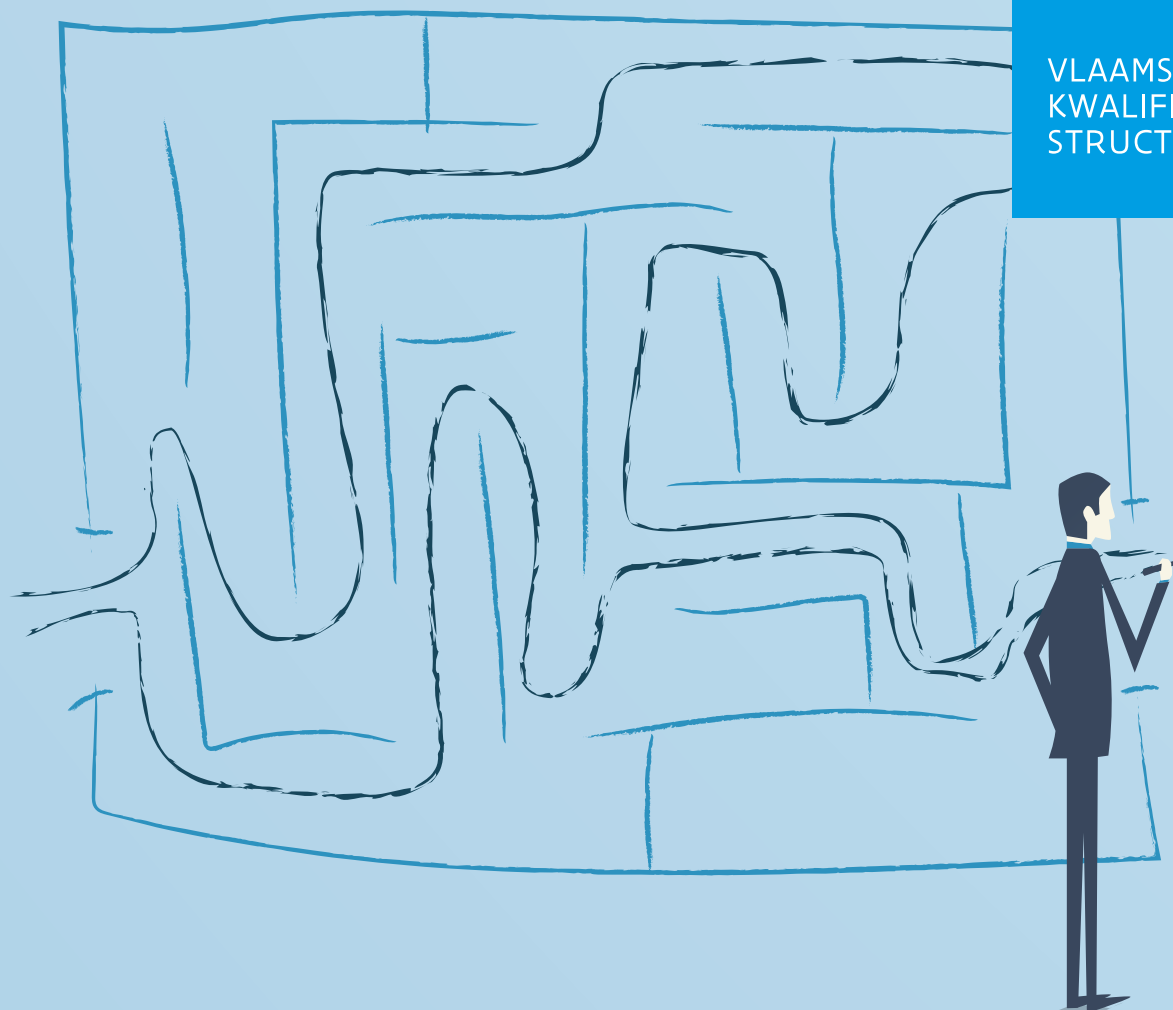

VKS

VLAAMSE
KWALIFICATIE
STRUCTUUR

DE VLAAMSE KWALIFICATIESTRUCTUUR

Wegwijs in kwalificaties

AHOVOKS
AGENTSCHAP VOOR
HOGER ONDERWIJS,
VOLWASSENENONDERWIJS,
KWALIFICATIES &
STUDIETOELAGEN

vlaamsekwalificatiestructuur.be

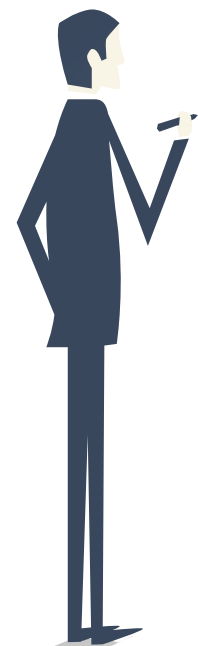
Inleiding

De snelle technologische, economische en sociale veranderingen maken een leven lang leren noodzakelijk. Mensen kunnen op diverse manieren competenties verwerven, ontwikkelen en onderhouden. De Vlaamse kwalificatiestructuur helpt hen daarbij door zichtbaar te maken welke kwalificaties of gehelen van competenties gevraagd worden om een job uit te oefenen, verdere studies aan te vatten of om te participeren aan de maatschappij.

Europees kwalificatieraamwerk

De groeiende mobiliteit van lerenden en werkenden maakt het noodzakelijk om de zichtbaarheid en inzetbaarheid van verworven competenties te vergroten. De internationalisering van de arbeidsmarkt vraagt bovendien dat competenties in internationaal vergelijkbare kwalificaties worden beschreven. Daarom lanceerde de Europese Commissie het Europees kwalificatieraamwerk (European Qualification Framework, of EQF).

In 2008 keurden het Europees Parlement en de Europese Raad de EQF-aanbeveling goed. Het EQF is een gemeenschappelijk Europees referentiekader dat uit acht niveaus bestaat. Het heeft als doel de kwalificatieraamwerken van de Europese landen aan elkaar te koppelen om ze beter te kunnen vergelijken.

EU-LIDSTAAT A	EQF	EU-LIDSTAAT B
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	
9		
10		
11		
12		

De Vlaamse kwalificatiestructuur

Het Vlaams Parlement keurde in 2009 het decreet betreffende de kwalificatiestructuur goed. De Vlaamse kwalificatiestructuur bestaat uit acht niveaus en biedt een ordening van kwalificaties die door de Vlaamse Regering erkend zijn. Een kwalificatie is een afgerond en ingeschaald geheel van competenties waarvoor mensen een door de Vlaamse overheid erkend bewijs kunnen krijgen.

TWEE SOORTEN KWALIFICATIES

Een **beroepskwalificatie** is een afgerond en ingeschaald geheel van competenties waarmee iemand een beroep kan uitoefenen. Mensen kunnen beroepskwalificaties verwerven via onderwijs en andere opleidingsverstrekkers of via een procedure voor het erkennen van verworven competenties (EVC). Een beroepskwalificatie komt tot stand op basis van een beroepskwalificatiedossier. De Competent-databank vormt hiervoor het primaire referentiekader. AHOVOKS coördineert als bevoegde dienst van de Vlaamse Regering het opstellen van beroepskwalificatiedossiers en organiseert de validering en inschaling ervan.

Onderwijskwalificaties zijn gehelen van competenties waarmee mensen maatschappelijk kunnen functioneren, verdere studies aanvatten en/of beroepsactiviteiten uitoefenen. Onderwijskwalificaties kunnen enkel verworven worden via onderwijs. Onderwijskwalificaties van niveau één tot en met vier bestaan uit eindtermen, specifieke eindtermen en/of erkende beroepskwalificaties of deelkwalificaties. AHOVOKS werkt voorstellen van onderwijskwalificaties uit op eigen initiatief of op vraag van belanghebbenden. Voor onderwijskwalificaties van niveau vijf tot en met acht beschrijven de instellingen voor hoger onderwijs voor elke opleiding de domeinspecifieke leerresultaten. De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) bezorgt AHOVOKS de erkende kwalificaties met de daarin vervatte domeinspecifieke leerresultaten.

BEROEPSKWALIFICATIES EN ONDERWIJSKWALIFICATIES: EEN OVERZICHT

VKS-NIVEAU	BEROEPS-KWALIFICATIES	ONDERWIJSKWALIFICATIES
8	x	Doctor
7	x	Master
6	x	Bachelor
5	x	Graduaatsopleiding Eén of meer erkende beroepskwalificaties op niveau 5
4	x	a) eindtermen derde graad aso en specifieke eindtermen derde graad aso die verbonden zijn aan één of meer wetenschapsdomeinen b) eindtermen derde graad tso en specifieke eindtermen derde graad tso die verbonden zijn aan één of meer wetenschapsdomeinen c) eindtermen derde graad kso en specifieke eindtermen derde graad kso die verbonden zijn aan één of meer wetenschapsdomeinen d) eindtermen derde graad tso of kso en één of meer erkende beroepskwalificaties al dan niet aangevuld met één of meer deelkwalificaties e) eindtermen derde leerjaar derde graad bso en één of meer erkende beroepskwalificaties al dan niet aangevuld met één of meer deelkwalificaties f) eindtermen voor de aanvullende algemene vorming voor het volwassenenonderwijs en één of meer erkende beroepskwalificaties al dan niet aangevuld met één of meer deelkwalificaties h) de eindtermen en specifieke eindtermen zoals bepaald in b) of c) én één of meer erkende beroepskwalificaties al dan niet aangevuld met één of meer deelkwalificaties i) de eindtermen derde graad doorstroomfinaliteit en specifieke eindtermen voor de domeinoverschrijdende (aso) en domeingebonden (tso/kso) doorstroomrichtingen van de derde graad doorstroomfinaliteit j) de eindtermen derde graad dubbele finaliteit en specifieke eindtermen voor de richtingen van de derde graad dubbele finaliteit (tso/kso) en een of meer erkende beroepskwalificaties, al dan niet aangevuld met een of meer deelkwalificaties k) de eindtermen van het structuuronderdeel se-n-se in het derde leerjaar derde graad dat volgt op structuuronderdelen van het eerste en tweede leerjaar derde graad arbeidsmarktfinaliteit en waarmee een diploma behaald kan worden dat toegang verleent tot een bacheloropleiding
3	x	a) eindtermen voor het tweede leerjaar derde graad bso en één of meer erkende beroepskwalificaties al dan niet aangevuld met één of meer deelkwalificaties b) de eindtermen voor het tweede leerjaar derde graad arbeidsmarktfinaliteit en een of meer erkende beroepskwalificaties, al dan niet aangevuld met een of meer deelkwalificaties
2	x	a) eindtermen basiseducatie b) eindtermen tweede graad bso en één of meer erkende beroepskwalificaties of deelkwalificaties c) eindtermen tweede graad arbeidsmarktfinaliteit en een of meer erkende beroepskwalificaties of deelkwalificaties
1	x	Eindtermen lager onderwijs

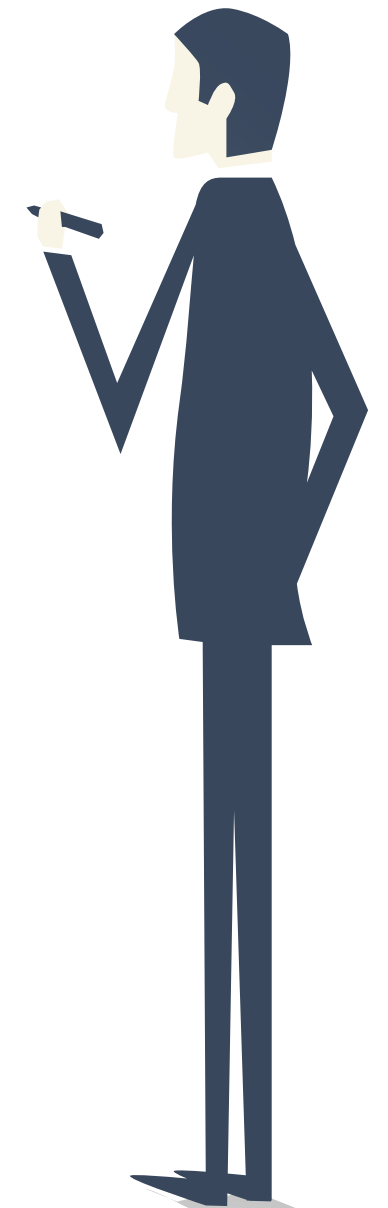
KWALIFICATIERAAMWERK MET NIVEAUDESCRIPTOREN

Zowel beroeps- als onderwijks kwalificaties krijgen een plaats op één van de acht niveaus van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Kwalificaties van verschillende niveaus worden van elkaar onderscheiden op basis van niveau-descriptoren. De niveau-descriptoren beschrijven de vereiste kennis en vaardigheden. Daarnaast leggen ze de context, de graad van autonomie en de graad van verantwoordelijkheid vast die een bepaald niveau vereist.

Kwalificaties kunnen op een objectieve en transparante manier met elkaar worden vergeleken. Daardoor kunnen onderwijs-, opleidings- en vormingsverstrekkers en de arbeidsmarkt gemakkelijker communiceren over kwalificaties en competenties. Dat is zowel binnen Vlaanderen als Europa het geval.

Kortom, de Vlaamse kwalificatiestructuur

- is een overkoepelende classificatie van erkende kwalificaties;
- verheldert de inhoud van kwalificaties en hun onderlinge verhoudingen;
- zorgt ervoor dat de geleerde competenties aansluiten op de noden van de arbeidsmarkt;
- biedt de mogelijkheid om competenties uit formeel, informeel en non-formeel leren zichtbaar te maken, te erkennen en uit te wisselen.

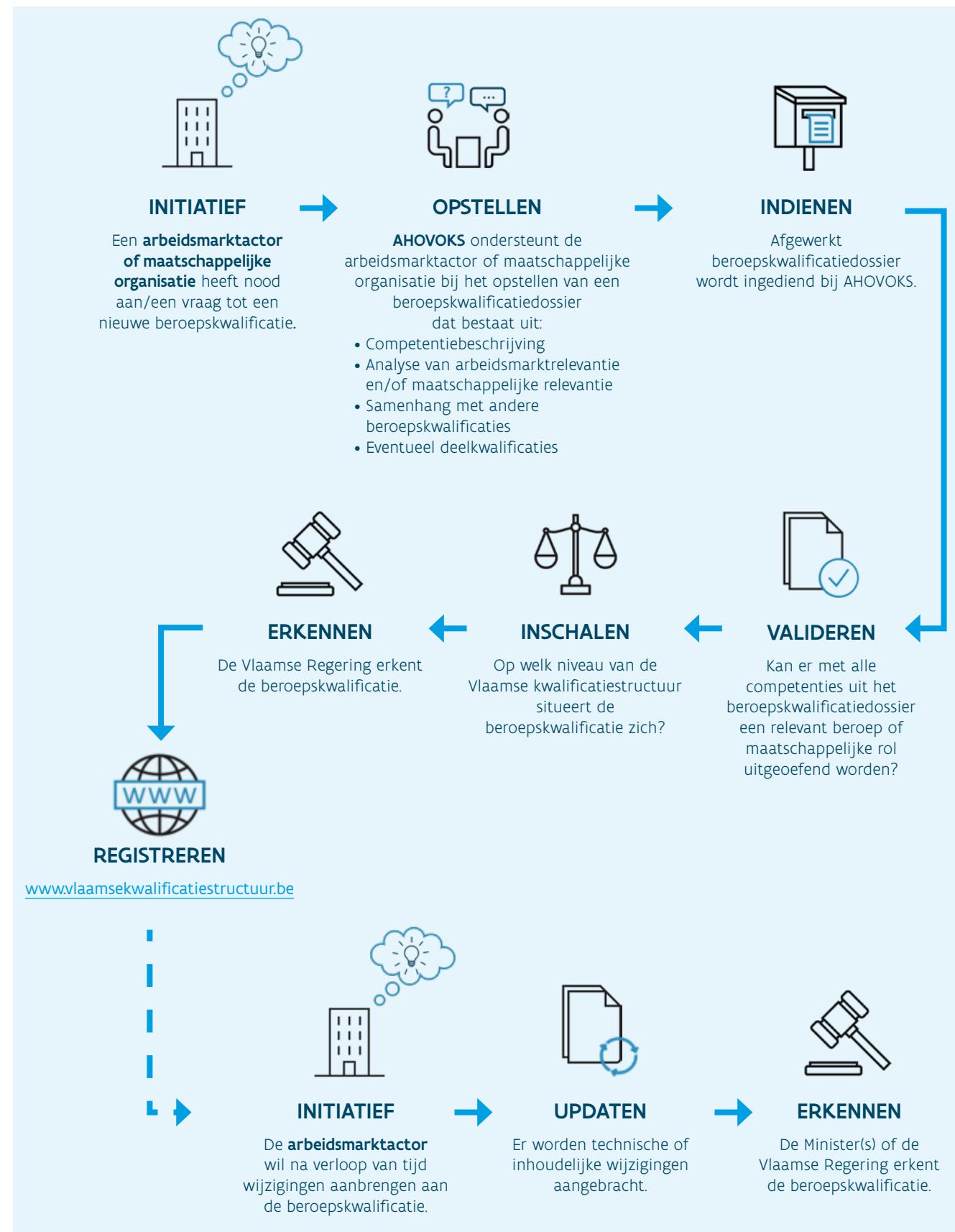

Het Vlaams kwalificatieraamwerk: een overzicht

VKS- NIVEAU	NIVEAUDESCRIPTORELEMENTEN	
	VAARDIGHEDEN	CONTEXT AUTONOMIE VERANTWOORDELIJKHEID
VKS 1	<ul style="list-style-type: none"> materialen, beknopte, eenduidige informatie, eenvoudige, concrete basisbegrippen en -regels uit een deel van een specifiek domein herkennen één of meer van de volgende vaardigheden aanwenden: <ul style="list-style-type: none"> - cognitieve: informatie uit het geheugen oproepen, herinneren en toepassen - motorische: automatismen gebruiken en praktische handelingen nabootsen repetitieve en herkenbare handelingen uitvoeren in routinetaken 	<ul style="list-style-type: none"> handelen in een stabiele, vertrouwde, eenvoudige en goed gestructureerde context, waarin de tijdsdruk van gering belang is handelen met niet-delicate objecten onder rechtstreekse leiding functioneren blijk geven van persoonlijke doeltreffendheid
VKS 2	<ul style="list-style-type: none"> informatie, concrete begrippen en standaardprocedures uit een specifiek domein begrijpen één of meer van de volgende vaardigheden aanwenden: <ul style="list-style-type: none"> - cognitieve: informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen - motorische: <ul style="list-style-type: none"> > zintuiglijke ervaringen in motorische handelingen omzetten > aangeleerde praktisch-technische handelingen uitvoeren een geselecteerd aantal standaardprocedures bij het uitvoeren van taken toepassen; voorgescreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen 	<ul style="list-style-type: none"> handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, vertrouwde contexten handelen met delicate, passieve objecten onder begeleiding functioneren met beperkte autonomie beperkte uitvoerende verantwoordelijkheid opnemen voor eigen werk
VKS 3	<ul style="list-style-type: none"> een aantal abstracte begrippen, wetten, formules en methodes uit een specifiek domein begrijpen; hoofd- en bijzaken in informatie onderscheiden één of meer van de volgende vaardigheden aanwenden: cognitieve: <ul style="list-style-type: none"> - informatie analyseren via deductie en inductie - informatie synthetiseren motorische: <ul style="list-style-type: none"> - constructies maken op basis van een plan - handelingen verrichten die tactisch en strategisch inzicht vereisen - artistiek-creatieve vaardigheden toepassen standaardprocedures en methodes kiezen, combineren en gebruiken bij het uitvoeren van taken en bij het oplossen van een verscheidenheid van welomschreven concrete problemen 	<ul style="list-style-type: none"> handelen in vergelijkbare contexten waarin een aantal factoren veranderen handelen met delicate, actieve objecten binnen een afgebakend takenpakket functioneren met enige autonomie beperkte organisatorische verantwoordelijkheid opnemen voor eigen werk

VKS- NIVEAU	NIVEAUDESCRIPTORELEMENTEN	
	VAARDIGHEDEN	CONTEXT AUTONOMIE VERANTWOORDELIJKHEID
VKS 4	<ul style="list-style-type: none"> concrete en abstracte gegevens (informatie en begrippen) uit een specifiek domein interpreteren reflectieve cognitieve en productieve motorische vaardigheden toepassen gegevens evalueren en integreren en strategieën ontwikkelen voor het uitvoeren van diverse taken en voor het oplossen van diverse, concrete, niet-vertrouwde (maar weliswaar domeinspecifieke) problemen 	<ul style="list-style-type: none"> handelen in een combinatie van wisselende contexten autonoom functioneren met enig initiatief volledige verantwoordelijkheid voor eigen werk opnemen; het eigen functioneren evalueren en bijsturen met het oog op het bereiken van collectieve resultaten
VKS 5	<ul style="list-style-type: none"> de informatie uit een specifiek domein met concrete en abstracte gegevens uitbreiden of met ontbrekende gegevens aanvullen; begrippenkaders hanteren; zich bewust zijn van de reikwijdte van de domeinspecifieke kennis geïntegreerde cognitieve en motorische vaardigheden toepassen kennis transfereren en procedures flexibel en inventief aanwenden voor het uitvoeren van taken en voor het strategisch oplossen van concrete en abstracte problemen 	<ul style="list-style-type: none"> handelen in een reeks van nieuwe, complexe contexten autonoom functioneren met initiatief verantwoordelijkheid opnemen voor het bereiken van persoonlijke resultaten en voor het stimuleren van collectieve resultaten
VKS 6	<ul style="list-style-type: none"> kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch evalueren en combineren complexe gespecialiseerde vaardigheden toepassen, gelieerd aan onderzoeksuitkomsten relevante gegevens verzamelen en interpreteren en geselecteerde methodes en hulpmiddelen innovatief aanwenden om niet-vertrouwde complexe problemen op te lossen 	<ul style="list-style-type: none"> handelen in complexe en gespecialiseerde contexten functioneren met volledige autonomie en een ruime mate van initiatief medeverantwoordelijkheid opnemen voor het bepalen van collectieve resultaten
VKS 7	<ul style="list-style-type: none"> kennis en inzichten uit een specifiek domein of op het raakvlak tussen verschillende domeinen integreren en herformuleren complexe nieuwe vaardigheden toepassen, gelieerd aan zelfstandig, gestandaardiseerd onderzoek complexe, geavanceerde en/of innovatieve probleemoplossende technieken en methodes kritisch beoordelen en toepassen 	<ul style="list-style-type: none"> handelen in onvoorspelbare, complexe en gespecialiseerde contexten volledig autonoom functioneren met beslissingsrecht eindverantwoordelijkheid opnemen voor het bepalen van collectieve resultaten
VKS 8	<ul style="list-style-type: none"> bestaande kennis uit een substantieel deel van een specifiek domein of op het raakvlak tussen verschillende domeinen uitbreiden en/of herdefiniëren nieuwe kennis via origineel onderzoek of geavanceerde wetenschappelijke studie interpreteren en creëren projecten ontwerpen en uitvoeren die de bestaande procedurele kennis uitbreiden en herdefiniëren, gericht op het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden, technieken, toepassingen, praktijken en/of materialen 	<ul style="list-style-type: none"> handelen in bijzonder complexe contexten met brede, innoverende implicaties met een hoge mate van kritische zin en sturend vermogen de verantwoordelijkheid opnemen voor de ontwikkeling van de professionele praktijk of van wetenschappelijk onderzoek

Procedure erkenning beroepskwalificatie

Toepassingen van de Vlaamse kwalificatiestructuur

TRANSPARANTIE

Door kwalificaties helder en in relatie tot elkaar te beschrijven kunnen lerenden (leerlingen, studenten, werkzoekenden en werkenden) inzicht krijgen in de mogelijke trajecten naar een passende kwalificatie. De Vlaamse Kwalificatiestructuur is zo het referentiekader voor studie- en beroepskeuze.

KWALITEITSVOLLE OPLEIDINGEN

• Onderwijsopleidingen

AHOVOKS ondersteunt de ontwikkeling van de onderwijskwalificaties van niveau 1 tot en met 5. Onderwijskwalificaties gericht op de arbeidsmarkt omvatten tenminste een beroepskwalificatie. Onderwijsverstrekkers binnen het secundair onderwijs, volwassenenonderwijs, deeltijds kunstonderwijs en de graduaatsopleidingen stemmen hun curriculum af op erkende kwalificaties.

Voor elke onderwijsopleiding van niveau vijf tot en met acht worden domeinspecifieke leerresultaten beschreven onder coördinatie van VLIR en VLHORA, met kwaliteitscontrole door NVAO.

• Beroepskwalificerende trajecten

AHOVOKS begeleidt de opmaak van beroepskwalificaties. Organisaties uit de publieke, private of publiek-private sector, die voldoen aan kwaliteitscriteria, kunnen erkende beroepskwalificaties uitreiken na een opleidings- en/of EVC-traject, waarin de competenties uit de beroepskwalificaties aangeleerd en/of getoetst worden.

Opleidingen vinden zo aansluiting bij:

- competenties die de arbeidsmarkt en/of de maatschappij vragen,
- competenties die nodig zijn voor persoonlijke ontwikkeling,
- competenties die nodig zijn om een vervolgopleiding aan te vatten.

De kwaliteitscontrole van de kwalificerende opleidingen wordt verzekerd door de bevoegde diensten (onderwijsinspectie, NVAO, toezichthouders ...).

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Peter Parmentier
Ministerie van Onderwijs en Vorming
Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

ahovoks@vlaanderen.be
vks@vlaanderen.be

VORMGEVING

Leen Penxten

ONLINE

<http://vlaamsekwalficatiestructuur.be/>

DEPOTNUMMER

D/2020/3241/061

UITGAVE

Maart 2020

AHOVOKS

AGENTSCHAP VOOR HOGER ONDERWIJS,
VOLWASSENENONDERWIJS,
KWALIFICATIES & STUDIETOELAGEN

Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL
www.ahovoks.be